

Afgørelser – Reg. nr.: 01903.00

Fredningen vedrører: Skanderborg, Kastanjetræ -
Ophævet

Domme

Taksationskommissionen

Naturklagenævnet

Overfredningsnævnet

Fredningsnævnet

10-09-1952

Kendelser

Deklarationer

FREDNINGSNÆVNET>

Skanderborg - træ

FREDNING OPHÆVET.

✓ [nævn]

INDHOLDSFORTEGNELSE

- Overenskomst af 10/9 1952, Lyst 12/9 1952
[nævn] om fredning af kastanjetræ.
- Afgørelse af 21.1.1992 (nævn 32/91) - vedr. ophævelse af
fredningen.
- Afgørelse af 9/2-1993 (SNS 055/93) - vedr. ophævelse af
fredningen.
- Afgørelse af 6/5 1993 (nævn - 29/93) - afslag til fældning/beskæ-
ring af træet.
- AFG. AF 6/12-93 (SNS-055) - STADPÆRTELSE AF AFSLAG TILDISP. TIL TILLADELSE O
FÆLDNING AF FREDET KASTANJETRÆ
745 SKANDERBORG KOMMUNE 1314 TV SV

MATRIKELFORTEGNELSE

(ajour pr. 12/9 1952)

Fredningen omfatter (helt eller delvis) følgende
matrikelnumre:

106 Skanderborg Bygrunde

Gældende matrikulært kortbilag: ✓.

Se også REG. NR.:

INDHOLDSFORTEGNELSE

Skr. af 08-11-1999 (nævn 81/98) fremsender deklaration aflyst af tingbogen
den 27.10.1999

Se også REG. NR.:

Alf...

F r e d n i n g s d e k l a r a t i o n .

Undertegnede hotelejer Carl Schultz freder herved med bindende vigkning for mig og senere ejere det på min ejendom matr. nr. 106 Skanderborg købstads bygrunde, Hotel Lillebælt, ved hotellets facade stående store kastanje træ.

Fredningen af træet består i, at det ikke må fældes eller beskæres uden fredningsnævnets tilladelse, ligesom det ikke på nogen måde må forulempes eller hænges i væksten.

Denne deklaration kan lyses på min ovennævnte ejendom uden udgift for mig.

Påtaleretten tilkommer fredningsnævnet for Skanderborg amt.

Skanderborg, den 2 maj 1952.

Carl Schultz

Foranstående deklaration godkendes.

Fredningsnævnet for Skanderborg amt,

Skanderborg, den 10 september 1952.

Tringlyst 12 september 1952.

DISPENSATIONER>

Afgørelser – Reg. nr.: 01903.00

Dispensationer i perioden: 21-04-1992 - 08-11-1999

Fredningsnævnet for Århus
amts vestlige fredningskreds,
Vester Alle 10, 8000 Århus C.
Tlf. 86 122077

Den 21. april 1992.
Sag 32/91

Ejerforeningen Adelgade 20B
v/formanden Anna Birgit Blirup,
Adelgade 20,
8660 Skanderborg.

I 1952 tilbød ejeren af matr.nr. 106 Skanderborg købstads bygrunde, Hotel Lillebælt, fredning af et stort kastanietræ ved bygningens facade. Fredningen er træet består i, at det ikke må fældes eller beskæres uden fredningsnævnets tilladelse, ligesom det ikke på nogen måde må forulempes eller hæmmes i væksten. Dette fredningstilbud tiltrådte fredningsnævnet den 10. september 1952, og den 12. september 1952 blev fredningen tinglyst. Efter det oplyste blev der efterfølgende foretaget skelforandring, således at træet nu står på Skanderborg kommunes grund.

I 1982 og 1988 har fredningsnævnet meddelt tilladelse til beskæring af træet.

I skrivelse af 25. marts 1991 har Ejerforeningen Adelgade 20 B, 8660 Skanderborg, der nu er ejer af ejendommen matr.nr. 106 Skanderborg købstads bygrunde, anmodet om ophævelse af fredningen under henvisning til, at træets vækst ødelægger huset, som slår revner m.v.

Fredningsnævnet forelagde sagen for Skanderborg kommune, der

Miljøministeriet, J. nr. SN

12.11.12-0000
16 NOV. 1992

Akt. nr. 3

105
JH

i skrivelse af 28. august 1991 udtalte, at der ikke umiddelbart var noget, der tydede på, at der skulle være sygdom i eller nogen anden svækkelse af træet. Kommunen kunne ikke anbefale en ophævelse af fredningen. Fredningsnævnet foretog herefter en besigtigelse den 28. oktober 1991 og opfordrede ejerforeningen til igennem en sagkyndig udtalelse at godtgøre, at træet har en uheldig indflydelse på huset i form af skader. Den 20. november 1991 fremsendte Bascon, Arkitekt- og ingeniørfirma A/S en erklæring til fredningsnævnet, som efterfølgende har været forelagt for Skanderborg kommune.

I skrivelse af 14. februar 1992 meddelte kommunen, at byrådet har besluttet at fastholde en tidligere beslutning om at bibeholde træet, så længe det er forstligt forsvarligt.

Fredningsnævnet finder ikke, at en ophævelse af fredningen kan behandles efter naturfredningslovens § 34. En eventuel ophævelse af fredningen må ske efter reglerne i naturfredningslovens § 34a, og forslag herom kan fremsættes af de i naturfredningslovens § 13, stk. 1, nævnte myndigheder m.v., hvilket vil sige ministeriet, vedkommende amtsråd eller vedkommende kommunalbestyrelse eller eventuelt Danmarks Naturfredningsforening.

Fredningsnævnet har således på det foreliggende grundlag ikke mulighed for at ophæve fredningen.

Mogens Beier

Miljøministeriet
Skov- og Naturstyrelsen

REG. NR. 1903.00

Kontor	Reference	Dato	Journalnr
Landskab	HJH	9. februar 1993	SN 1211/12-0055

Advokathuset
Strandvejen 94
8100 Århus C

Vedrørende tilladelse til fældning af fredet kastanietræ ud for matr. nr. 106 Skanderborg Bygrunde, Adelgade 20:

Fredningsnævnet for Århus Amts vestlige fredningskreds har den 21. april 1992 afslået at ophæve fredningen af et stort kastanietræ ved facaden af ovennævnte matr. nr. Nævnet anfører, at en ophævelse kun kan ske ved gennemførelse af en egentlig fredningssag og henviser til den tidligere naturfredningslov § 34a, jf. § 13, stk. 1.

Denne afgørelse har De på vegne af ansøgeren, Ejerforeningen Adelgade 20, Adelgade 20 B, ved skrivelse af 11. november 1992 indbragt for Naturklagenævnet, der den 13. november har videre-sendt klagen til Skov- og Naturstyrelsen til afgørelse.

I Deres klageskrivelse af 11. november 1992 anføres : "I forbindelse med, at Fredningsnævnets afgørelse påklages til Overfredningsnævnet, skal jeg præcisere, at der ønskes dispensation fra den den 12. september 1952 tinglyste fredning

De bemærker iøvrigt, at Deres klient ikke har modtaget vejledning om, at fredningsnævnets afgørelse af 21. april 1992 kunne påklages til Overfredningsnævnet.

Postadresse	Telefon	Telex	Telefax
Haraldsgade 53 2100 København Ø	39 27 20 00	21 485 NATURE DK	39 27 98 99

På den baggrund skal Skov- og Naturstyrelsen udtale:
Fredningsnævnet har i skrivelsen af 21. april 1992 redegjort for bestemmelserne om ophævelse af fredninger. Det er Skov- og Naturstyrelsens opfattelse, at skrivelsen er udtryk for en konstaterende afgørelse, der ikke kan påklages. Det er derfor efter styrelsens opfattelse korrekt, at skrivelsen ikke er ledsaget af ankevejledning.

De i naturfredningslovens § 34a, jf. § 13, stk. 1 indeholdte bestemmelser er videreført i naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, jf. § 33, stk. 3.

Ifølge fredningsdeklarationen af 10. september 1952 består fredningen af træet i: " at det ikke må fældes eller beskæres uden fredningsnævnets tilladelse". Fredningsnævnet kan altså tillade / meddele dispensation til fældning af træet uden gennemførelse af ny fredningssag.

Et sådant andragende har imidlertid, jf. ovenfor, ikke været til behandling i fredningsnævnet, og det er først i Deres ankeskrivelse af 11. november 1992 det præciseres, at der søges om dispensation.

Skov- og Naturstyrelsen hjemviser derfor sagen til fredningsnævnet med henblik på fredningsnævnets behandling af ansøgning om dispensation fra fredningen.

Skov- og Naturstyrelsen finder afslutningsvis anledning til at gøre opmærksom på, at fredningsnævnets eventuelle tilladelse til fældning ikke indebærer et krav om, at ejeren af træet (Skanderborg kommune) foretager en sådan fældning. I den forbindelse bemærkes, at kommunen har tilkendegivet, at den ikke ønsker træet fældet.

Spørgsmålet om økonomisk kompensation for de gener, træet måtte forårsage på Deres klients ejendom ses i givet fald at måtte afgøres ved civilt søgsmål.

Skov- og Naturstyrelsens afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed. Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder.

Med venlig hilsen

Jørgen Helk.

Kopi til:

Skanderborg kommune

Skanderborg kommune, Hegnssynet

Århus Amt

Danmarks Naturfredningsforening

Miljøministeriet, Departementet (j.nr. D 41403-0002)

Fredningsnævnet for Århus Amts vestlige fredningskreds (j.nr. 32/91) - nævnets akter vedlagt.

U D S K R I F T

AF

forhandlingsprotokollen for
Fredningsnævnet for Århus Amt.

Den 6. maj 1993

Sag nr. 29/1993

traf Fredningsnævnet afgørelse i
angående ansøgning om tilladelse til
fældning af et fredet kastanietræ ud
for matr. nr. 106 Skanderborg
Bygrunde, Adelgade 20.

Mødt var Fredningsnævnets formand, dommer Jørgen Jensen, det
amtsvalgte medlem, amtsrådsmedlem Frede Bakkær, og
suppleanten for det kommunevalgte medlem, Else-Marie Fjord
Nielsen, og sekretæren, overassistent Ingrid Thykier.

For Århus Amts Landskabskontor mødte ekspeditionssekretær
E.H. Mikkelsen.

For og med ansøgerne mødte advokat Søren Pedersen.

For Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité mødte Knud
Damsager.

Ejerforeningen Adelgade 20 var repræsenteret af Steen Hermann
og Hans Blirup.

Endvidere mødte for Skanderborg kommune Jens Hedegaard og
Tage Christensen.

Sagens bilag - herunder ansøgning af 10. februar 1993 fra
advokat Søren Pedersen - var til stede.

Nævnet gennemgik sagen og foretog besigtigelse.

Der var enighed om, at træet står på offentlig jord
tilhørende kommunen.

Århus Amt, Landskabskontoret har ikke kunnet anbefale, at
træet fjernes, og at der meddeles dispensation.

Skanderborg kommune anførte, at byrådet senest den 29. januar
1992 havde besluttet at fastholde, at træet skal blive
stående, så længe det forstligt var forsvarligt.

Efter de for kommunen foreliggende oplysninger (senest af 14.
september 1992) var det forsvarligt at bevare træet.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalrepræsentant kunne
tilslutte sig det af Landskabskontoret anførte.

Fredningsnævnet finder ikke på det foreliggende grundlag at
kunne meddele dispensation fra deklARATIONEN, hverken med
hensyn til beskæring eller med hensyn til fjernelse.

7/ Miljøministeriet
Skov- og Naturstyrelsen

REG. NR. 1903.00

Kontor	Reference	Dato	Journalnr
Landskab	HJH	6. december 1993	SN 1211/12-0055

Advokathuset
Strandvejen 94
8100 Århus C

Vedrørende klage over afgørelse af den 6. maj 1993 vedrørende ansøgning om tilladelse til fældning af fredet kastanietræ ud for matr. nr. 106 Skanderborg Bygrunde, Adelgade 20, samt anmodning om at rejsning af ny fredningssag (Deres j.nr. 19.255).

Fredningsnævnet for Århus Amt har i ovennævnte afgørelse afslået at meddele dispensation fra fredningskendelse af 10. september 1952. De har ved skrivelse af 8. juni 1993 på Deres klienters vegne påklaget afgørelsen til Naturklagenævnet, der som tidligere meddelt har videresendt klagen til Skov- og Naturstyrelsen til afgørelse.

Skov- og Naturstyrelsen har ved skrivelse af 16. juli 1993 -under henvisning til, at De i klageskrivelsen har forbeholdt Dem at fremkomme med supplerende materiale med henblik på træets ødelæggende virkning på Deres klients ejendom - anmodet Dem om at tilvejebringe sådant materiale.

I den forbindelse har styrelsen bemærket, at det ikke med den tidligere fremlagte rapport af 20. november 1991 fra arkitekt- og ingeniørfirmaet Bascon synes påvist, at det er påkrævet at fælde træet. Styrelsen har i forlængelse heraf noteret sig, at De i klageskrivelsen af 8. juni 1993 anfører: " at det er af helt afgørende betydning for min klient at få dispensation for fredningen, således at træet enten kan beskæres eller fældes..".

Postadresse	Telefon	Telex	Telefax
Haraldsgade 53 2100 København Ø	39 27 20 00	21 485 NATURE DK	39 27 98 99

Ved skrivelse af 19. oktober 1993 har De fremsendt rapport af 12. oktober 1993 fra Geoteknisk Institut. I denne rapport anføres som konklusion, at

"... med de observerede forhold er der ikke tvivl om, at skaderne og den væsentligste del af skævhederne i huset er forårsaget af træets rodnet. Det er givet, at der vil ske en fortsat udvikling af skaderne og skævhederne indtil træet fjernes. Fjernes træet ikke, er der risiko for, at kældervæggene kan blive så skæve, at de kollapser med en partiel sammenstyrtning af huset til følge.

Bliver træet ikke fjernet, må det anbefales at iværksætte en afstivning af kældervæggene og stuegulvet.

Hvis træet fældes, må der over en årrække forudses sætninger på grund af røddernes formuldning. For at imødegå yderligere skader på grund af sætningerne foreslås fundamenterne understøbt til under rodniveau."

Det fremgår af såvel skrivelsen af 20. november 1991 fra firmaet Bascon og rapporten fra Geoteknisk Institut, at kastanietræets rodnet skader huset, men samtidigt - specielt fra Geoteknisk Institut - at det er muligt at imødegå alvorlige skader ved afstivning af kældervæggene og stuegulvet.

Det fremgår endvidere af rapporten fra Geoteknisk Institut, at det, selvom træet fældes, vil være nødvendigt at foretage understøbning af fundamenterne til imødegåelse af yderligere skader.

Endelig fremgår det af sagen, at Skanderborg Kommune - som ejer af træet - ikke ønsker træet fældet, og en dispensation fra fredningen til fældning af træet vil ikke indebære et krav om, at ejeren faktisk foretager en sådan fældning.

På baggrund heraf finder Skov- og Naturstyrelsen ikke anledning til indtage andet standpunkt end fredningsnævnet.

Skov- og Naturstyrelsen stadfæster herved afgørelse af 6. maj 1993 truffet af fredningsnævnet for Århus Amt.

Samtidig meddeles herved, at Skov- og Naturstyrelsen ikke agter at imødekomme Deres ønske om rejsning af fredningssag i medfør af Naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 jfr. § 33, stk. 3.

Skov- og Naturstyrelsens afgørelse om stadfæstelse af nævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed. Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder.

Med venlig hilsen

Jørgen Helk

Kopi:

- Skanderborg Kommune
- Århus Amt (j.nr. 8-70-52-1-745-1-92)
- Danmarks Naturfredningsforening
- Miljøministeriet, Departementet (j.nr. D 41403-0002)
- Fredningsnævnet for Århus Amt (j.nr. 29/93) - nævnets akter vedlagt.

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT

Retten i Randers, Sandgade 12

8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

REG. NR. 1903.00**02/03-99**

Skanderborg Kommune

Adelgade 44

8660 Skanderborg

Modtaget i
Skov- og Naturretsrelsen
- 3 MRS. 1999

Vedr. j.nr. 81/1998 - beskæring af fredet kastanietræ ved "Lillebælt",
Adelgade 20 B i Skanderborg- Kommunens j.nr. 05.01.16G01-952395.

I skrivelse af 7. januar 1999 har kommunen fremsendt fornyet ansøgning til Fredningsnævnet om tilladelse til at beskære det fredede kastanietræ i overensstemmelse med det af arboretforstander, dr. agro. Søren Ødum i erklæring af 11. november 1998 foreslåede.

Kastanietræer er fredet ved deklaration af 10. september 1952.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse af træet den 9. oktober 1998, og der var enighed om at udsætte Fredningsnævnets stillingtagen i sagen indtil der forelå syns- og skønserklæring i den verserende Højesteretssag.

I skønserklæringen af 11. november 1998 hedder det vedrørende betydningen af at træets to store grene over Adelgade bortskæres:

"Det er min klare opfattelse, at de to store gene, som er meget sunde og med en samlet betydelig årlig vægtforøgelse qua tilvækst af årsskud og årringsdannelse, en skønne dag (om 1, 5, 20 år) er udsat for grenbrud mest sandsynligt om sommeren, når løvmassen øger vægten væsentligt. Såfremt grenene bortskæres ved grunden (udspringet fra hovedstammen) vil træet udover det æstetiske tab være udsat for generel svækkelse, fordi det korresponderende rodnet til en så procentisk stor andel af kronen vil blive underforsynet med næring (fotosynteseprodukter = kulstof til roddannelse og -funktion). Finrodsmassen vil samlet blive væsentligt reduceret og dele af rodsystemet gå til grunde. Træet vil ikke dø, men et så stort indgreb kan meget vel indlede eller accellerere et forfald. Store sårflader på et svækket træ øger desuden risikoen for råd og infektion med patogene svampe (poresvampe f.eks.), som over en kort årrække kan aflive træet. - En udtynding af den samlede grenmasse og dermed forbunden væsentlig reduktion af hovedgrenenes vægt vil have beskeden effekt på træets vitalitet og udført med gartnerisk-æstetisk fagkundskab give et sundhedsmæssigt og synsmæssigt rimeligt resultat. Det bør undgås at afskære mere end armtykke grene, og udtyndingen bør fortrinsvis ske i yderste trediedel-halvdel af grenene. Med f.eks. 10 års interval kan udtynding gentages".

adsn 1996-1211/12-0001

Fredningsnævnets bemærkninger:

Efter den sagkyndige vurdering meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til beskæring som beskrevet i fornævnte erklæring af 11. november 1998.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:

Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 1.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-745-5-98)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø

Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø

Danmarks Naturfredningssforenings lokalkomiteé v/Knud Damsager, Oddervej 15, 8660 Skanderborg.

Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Gjellerupvej 11, 8220 Brabrand
Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå

Jørgen Bech Olesen, Næsset 21, 8660 Skanderborg

Advokat Søren Petersen, Advokathuset, Strandvejen 94, 8100 Århus C (j.nr. 19255)

Advokat Kurt Bardeleben, Kammeradvokaten, Vimmelskaftet 47, 1161 København K (j.nr. 40-1147)

UDSKRIFT
AF
HØJESTERETS DOMBOG

REG. NR. 190300.

DOM

afsagt af Højesteret torsdag den 14. oktober 1999 i sag

152/1998

Ejerforeningen Adelgade 20

(advokat Søren Pedersen)

mod

Fredningsnævnet for Århus Amt og

Skov- og Naturstyrelsen

(kammeradvokaten ved advokat Kurt Bardeleben)

I tidligere instans er afsagt dom af Vestre Landsrets 10. afdeling den 16. februar 1998.

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Marie-Louise Andreassen, Poul Sørensen, Melchior, Asbjørn Jensen og Jytte Scharling.

Appellanten, Ejerforeningen Adelgade 20, har gentaget sin principale påstand og har frafaldet de subsidiære påstande.

De indstævnte, Fredningsnævnet for Århus Amt og Skov- og Naturstyrelsen, har påstået stadfæstelse.

Sagen er behandlet skriftligt, jf. retsplejelovens § 387.

Der er til brug for Højesteret tilvejebragt yderligere oplysninger.

Arboretforstander, dr.agro Søren Ødum har som skønsmand i en erklæring af 11. november 1998 bl.a. anført:

Akt og Energiministerne

J.nr. 152/1998 - 1200/120054

12 1998

Akt.nr.

31

- 2 -

"Spørgsmål 7:

Syns- og skønsmanden anmodes om nærmere at anslå træets "yderligere" levetid.

Svar: Adelgade 20 (forhuset) er bygget 1852. Træets dimension sandsynliggør, at det er plantet foran huset efter dets færdigopførelse og således er 140-150 år gammelt. I have- og parkanlæg fra baroktiden kan ses endnu sunde hestekastanier, som således er ca. 100 år ældre, men i den aldersklasse også hestekastanier i begyndende forfald. - I betragtning af de i bymiljøet ovennævnte negative kårfaktorer vil jeg skønne, at træet kan have et "godt liv" 50-80 år endnu, men af hensyn til hus og personer skal et træ i denne aldersklasse og med denne placering selvsagt inspiceres med mellemrum for almen tilstand og med henblik på fjernelse af større døde grene, før de falder ned.

Spørgsmål 8:

Syns- og skønsmanden anmodes om at foretage en vurdering af risikoen for, at træet helt eller delvis vil vælte.

Svar: Træet skønnes ikke at være udsat for at vælte."

Højesterets bemærkninger.

Det må lægges til grund, at såvel ejeren af ejendommen matr.nr. 106 Skanderborg købstads bygrunde, Carl Schultz, der anmodede om fredning af træet, som fredningsnævnet var af den opfattelse, at træet stod på Carl Schultz' ejendom, da fredningsnævnet traf den afgørelse om frivillig fredning, der blev tinglyst den 12. september 1952 som deklaration på ejendommen. En sådan overenskomst om frivillig fredning kunne efter den dagældende naturfredningslovs § 11 alene indgås med ejeren af den pågældende ejendom.

Tre dommere - Marie-Louise Andreasen, Asbjørn Jensen og Jytte Scharling - udtaler herefter:

Efter det anførte havde fredningsnævnet ikke hjemmel til på dette grundlag at træffe afgørelsen om fredning af træet, og en sådan mangel ved afgørelsen kan ikke anses for uvæsentlig. Afgørelsen var herefter ugyldig.

Vi lægger til grund, at kommunen - som kommunal myndighed -

forud for fredningen blev underrettet om den påtænkte overenskomst om fredning af træet, jf. §§ 10-11 i den dagældende naturfredningslov, og at kommunen ikke havde indsigelser mod fredningen. Det er ikke oplyst, hvornår kommunen blev klar over, at træet stod på kommunens grund, men kommunen har i hvert fald siden 1982 sørget for træets beskæring og har herunder indhentet rapporter vedrørende træets tilstand, ligesom kommunen indhentede dispensation fra fredningsnævnet til beskæring. Byrådet har i 1982 besluttet, at træet ikke skulle fældes, og har siden fastholdt, at træet skal blive stående, så længe det er forstmæssigt forsvarligt. På denne baggrund tiltræder vi, at kommunen ved sin adfærd har accepteret fredningen af træet. Vi finder imidlertid, at dette forhold ikke i sig selv kan medføre, at den ugyldige afgørelse tillægges retsvirkninger.

Efter fredningens karakter har den ikke haft afgørende betydning for andre dispositioner, og den lange tid, der er forløbet, kan derfor ikke medføre, at fredningen ikke nu skal ophæves som ugyldig.

Vi stemmer derfor for at give ejerforeningen medhold i dens påstand.

Dommerne Poul Sørensen og Melchior udtaler:

Manglen ved fredningsnævnets afgørelse fra 1952 bestod i, at overenskomsten om fredning ikke blev indgået med grundens ejer, Skanderborg kommune, men med Carl Schultz, der var ejer af det hus, der lå tæt op ad træet.

Ved bedømmelsen af, om der nu er grundlag for at tilsidesætte denne - over 40 år gamle - afgørelse, lægger vi vægt på, om manglen ved afgørelsen må antages at være af væsentlig betydning.

I forhold til ejerne af Adelgade 20 lægger vi vægt på, at ge-
nerne ved træet hidrører fra træets placering i forhold til hu-

- 4 -

set, hvorimod træts matrikulære placering i denne henseende er af underordnet betydning. Den oprindelige ejer, Carl Schultz, har frivilligt påtaget sig den gene for huset, som fredningen også dengang måtte antages at kunne medføre. Vi finder derfor, at det forhold, at overenskomsten om fredning burde have været indgået med kommunen, ikke var en mangel af væsentlig betydning for Carl Schultz. De nuværende ejere har afledt deres ret fra ham og har erhvervet ejendommen med kendskab til fredningsdeklarationen og til træts placering i forhold til huset.

Det må ved bedømmelsen af manglens betydning endvidere tillægges vægt, hvilken holdning kommunen har indtaget til fredningsdeklarationen. Vi er enige med flertallet i, at kommunen har accepteret fredningen. Herved må kommunen anses for at have godkendt fredningsnævnets afgørelse fra 1952.

Det må endelig på baggrund af fredningsnævnets afgørelse af 6. maj 1993 antages, at der fortsat er knyttet en væsentlig offentlig interesse til opretholdelse af fredningen.

På denne baggrund finder vi, at manglen ved fredningsafgørelsen fra 1952 ikke er af en sådan karakter, at der er grundlag for at erklære den ugyldig. Vi stemmer derfor for at stadfæste dommen.

Afgørelsen træffes efter stemmeflertallet.

Thi kendes for ret:

De indstævnte, Fredningsnævnet for Århus Amt og Skov- og Naturstyrelsen, skal anerkende, at fredningen af det kastanietræ, der står ved facaden af ejendommen matr.nr. 106 Skanderborg købstads bygrunde, ophæves og aflyses af tingbogen.

I sagsomkostninger for landsret og Højesteret skal Fredningsnævnet for Århus Amt og Skov- og Naturstyrelsen én for begge og begge for én inden 14 dage efter denne højesteretsdoms afsigelse betale i alt 50.000 kr. til Ejerforeningen Adelgade 20.

- 5 -

--oo0oo--

Udskriftens rigtighed bekræftes.
Højesteret, den 14. oktober 1999

Annika Niebling
kontorfuldmægtig

REG. NR. 1903.00.

Naturklagenævnet
Frederiksborggade 15
1360 København K

KOPI

SKOV- OG NATURSTYRELSEN

Naturforvaltningskontoret

J.nr. 1211/12-0034
Ref. kac

**Vedr.: Fredning af kastanjetræ ved facaden af ejendommen
matr. nr. 106 Skanderborg købstads bygrunde.**

Den 19. oktober 1999

I en sag anlagt af Ejerforeningen Adelgade 20 mod Fredningsnævnet for Århus Amt og Skov- og Naturstyrelsen har Højesteret ved dom af 14. oktober 1999 pålagt Fredningsnævnet og Skov- og Naturstyrelsen at anerkende, at fredningen af kastanietræet skal ophæves og aflyses af tingbogen.

En kopi af højesterets dom i sagen vedlægges til orientering.

Med venlig hilsen

Karen Christensen

Kopi til Landskabskontoret
Att.: Ingelise Johansen (med bilag)

Miljø- og Energiministeriet
Skov- og Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø

Tlf.: 39 47 20 00
Fax: 39 27 98 99
Telex: 21485 nature dk
E-post(Internet): sns@sns.dk
E-post (X-400): C=dk; A=dk400;
P=sns; S=sns

- 9 NOV. 1999

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT

Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

08/11-99

REG. NR. 1903.00

Vedr. j.nr. 81/1998 - aflysning af deklaration på matr.nr. 106 Skanderborg
købstads bygrunde.

Til orientering fremsendes hoslagt fotokopi af den ovennævnte deklaration, som er
aflyst af tingbogen den 27. oktober 1999.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Århus Amt, Natur og Miljø, att. landinspektør Jørgen Bang
Skov- og Naturstyrelsen
Det Centrale Fredningsregister
Skanderborg Kommune

Gd 1996-1211/12-0034.

j.m. 81/1998

Anmelder:

**FREDNINGSNÆVNET FOR
ÅRHUS AMT**

Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers, Tlf. 86 43 70 00

Matr.nr. 106 Skanderborg købstads bygrunde.

Modtaget
Retten i Randers

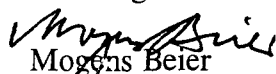
- 3 NOV. 1999

AFLYST

Aflysning af deklaration.

Efter at Højesteret ved dom af 14. oktober 1999 har bestemt, at fredningen af kastanietræet, der står ved facaden af ejendommen matr.nr. 106 Skanderborg købstads bygrunde, skal ophæves og aflyses af tingbogen, kvitteres deklaration af 10. september 1952, tinglyst 12. september 1952, til aflysning af tingbogen.

Fredningsnævnet for Århus Amt, den 22. oktober 1999

Mogens Beier

AFLYST

7
*** * ***

Side: 2

* * *

* * ***

* * * Retten i Skanderborg
* *** *** Tinglysningsafdelingen

Akt.nr.:
E 643

Påtegning på byrde

Vedrørende matr.nr. 106 Hovedejd, Skanderborg Bygrunde

Ejendomsejer:

Lyst første gang den: 12.09.1952 under nr. 919408

Senest ændret den : 27.10.1999 under nr. 38208

Aflyst af Tingbogen den 27.10.1999

Retten i Skanderborg den 29.10.1999

J.M. Larsen

Inge Larsen 87931309 Kl. 11,30 - 14,30

AFLYST

*** * ***

Side: 3

* * *

* * ***

* * * Retten i Skanderborg

Akt.nr.:

* *** *** Tinglysningssafdelingen

Ø 186

Påtegning på byrde

Vedrørende matr.nr. 106 Ejerlejl. 1, Skanderborg Bygrunde

Ejendomsejer: Tine Charlotte Bock

Lyst første gang den: 12.09.1952 under nr. 919378

Senest ændret den : 27.10.1999 under nr. 38593

Aflyst af Tingbogen den 27.10.1999

Retten i Skanderborg den 29.10.1999

Inge Larsen

Inge Larsen 87931309 Kl. 11,30 - 14,30

AFLYST

*** * ***

Side: 4

* * *

* * ***

* * * Retten i Skanderborg
* *** *** Tinglysningssafdelingen

Akt.nr.:
Ø 187

Påtegning på byrde

Vedrørende matr.nr. 106 Ejerlejl. 2, Skanderborg Bygrunde

Ejendomsejer: Anna Birgit Blirup

Lyst første gang den: 12.09.1952 under nr. 919384

Senest ændret den : 27.10.1999 under nr. 38594

Aflyst af Tingbogen den 27.10.1999

Retten i Skanderborg den 29.10.1999

o m. larsen

Inge Larsen 87931309 Kl. 11,30 - 14,30

AFLYST

*** * ***

Side: 5

* * *

* * ***

* * * Retten i Skanderborg

Akt.nr.:

* *** *** Tinglysningsafdelingen

Ø 188

Påtegning på byrde

Vedrørende matr.nr. 106 Ejerlejl. 3, Skanderborg Bygrunde

Ejendomsejer: Anna Birgit Blirup

Lyst første gang den: 12.09.1952 under nr. 919390

Senest ændret den : 27.10.1999 under nr. 38595

Aflyst af Tingbogen den 27.10.1999

Retten i Skanderborg den 29.10.1999

o m. k. a. r
Inge Larsen 87931309 Kl. 11,30 - 14,30

AFLYST

*** * ***

Side: 6

* * *

* * ***

* * * Retten i Skanderborg
* *** *** Tinglysningsafdelingen

Akt.nr.:
Ø 274

Påtegning på byrde

Vedrørende matr.nr. 106 Ejerlej. 4, Skanderborg Bygrunde

Ejendomsejer: Steen Hamann

Lyst første gang den: 12.09.1952 under nr. 919396

Senest ændret den : 27.10.1999 under nr. 38596

Aflyst af Tingbogen den 27.10.1999

Retten i Skanderborg den 29.10.1999

O. m. Larsen
Inge Larsen 87931309 Kl. 11,30 - 14,30

AFLYST

*** * ***

Side: 7

* * *

* * ***

* * * Retten i Skanderborg

Akt.nr.:

* *** *** Tinglysningsafdelingen

Ø 275

Påtegning på byrde

Vedrørende matr.nr. 106 Ejerlej. 5, Skanderborg Bygrunde

Ejendomsejer: Helle Mariane Zander

Lyst første gang den: 12.09.1952 under nr. 919402

Senest ændret den : 27.10.1999 under nr. 38597

Aflyst af Tingbogen den 27.10.1999

Retten i Skanderborg den 29.10.1999

O. m. Larsen

Inge Larsen 87931309 Kl. 11,30 - 14,30

AFLYST